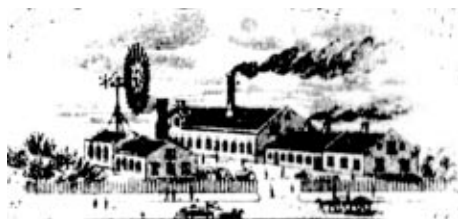

Vindmøller fra Esbjerg Jernstøberi & Maskinfabrik - 2

Vindrose på virksomhedens brevhoved benyttet fra 1891-93

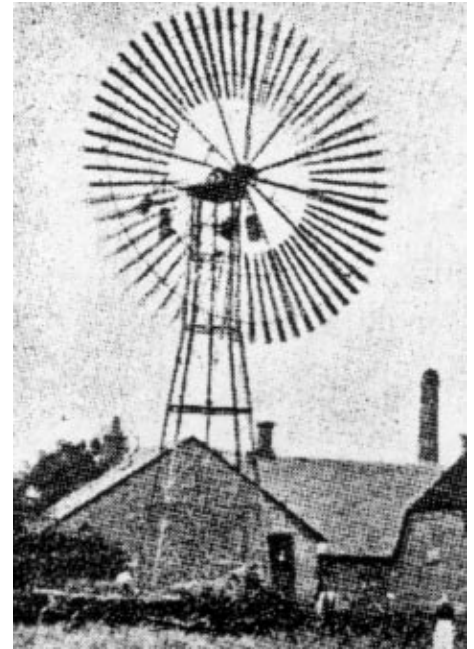
Tegning af Esbjerg-fabrikken i 1881 (fra nytårskort 1899)

Oplysninger om leverede møller er hentet i "Landmandsblade" 1882 og i "Vort Landbrug - Ugeblad for den danske Bonde" 1889

N.J. Poulsen, der var indehaver af "Esbjerg Jernstøberi & Maskinfabrik" fra 1876 til 1896 (til 1883 sammen med Franz Møller) fik i 1881-88 flere patenter på vindmøller. I 1881 fik han patent på en vindrose med drejelige blade, i 1883 på en sektionsopdelt vindrose, hvor de enkelte sektioner kunne "afsejles" ved at vippes op parallelt med mølleakslen som den amerikanske Halladay-mølle (se faktablad 3c). Og i 1888 fik han patent på en vindrose med faste blade. I de to første patenter blev møllen rettet ind i vinden med krøjerotorer, men i 1888-patentet benyttedes en vindfane.

De fleste af de få kendte møller fra Esbjerg-fabrikken er tilsyneladende bygget på patentet fra 1881, som den mølle, der er vist på hovedet på virksomhedens brevpa-pir fra 1891-93 (t.v.). Et billede viser f.eks. en mølle fra Gammelby ved Esbjerg, der ifølge kilden (N. Meyn "Danske Møller" 1934) er opført i 1883 (t.h.).

Allerede i 1877 leverede Møller & Poulsen en 24-fods vindrose til interessentskabet "Munkesøds Udtørring". Den var oprindeligt udstyret med krumme jernblade, men de blev i 1882 udskiftet med plane blade af poppeltræ. Dette øgede iflg. ejeren møllens ydelse.

Vindrose på Gammelby Mølle ved Esbjerg.

Gårdejer N.P. Sillasen, Rørkjær v. Esbjerg fik i januar 1881 leveret en 18-Fods vindmotor til drift af en 2 HK tærskemaskine og en gruttekværn. Prisen på en 18-Fods mølle med 2,5 HK ydelse ved 20-Fods vindhastighed opgives i 1887 til 800 kr. + 640 kr. for 40-Fods stativ.

I 1882 leveredes bl.a. en 19-Fods vindrose til udtørring af Graasten Nor på Ærø. Samme år leveredes en 29-Fods mølle til Fr. Bojsen, Rødkilde pr. Stege. Prisen for møllen med vandsnegl var 2800 kr. Den blev benyttet til engafvanding og kunne pumpe 60 tdr. vand pr. minut i 6 Fods højde ved almindelig vind.

I 1889 oplyser N.J. Poulsen, at en selvregulerende 21-Fods vindmotor, der kan trække en 3 HK tærskemaskine og en 3-Fods gruttekværn hver for sig, kan leveres for ca. 1600 kr.

DVS-faktablade er udarbejdet af Danmarks Vindkrafthistoriske Samling, og samler kendte oplysninger om enkelte vindmøller, møller i bestemte områder eller enkelte møllefabrikater. De er først og fremmest tænkt som arbejds-papirer for lokalarkiver, museer, foreninger og andre, der arbejder med at bevare vindmøllernes historie. Faktabladene findes på DVS' hjemmeside www.vindhistorie.dk og opdateres løbende. Korrektioner og supplerende oplysninger modtages derfor gerne.